

Asia: VN/2287/2020

Lausuntopyyntö työryhmän ehdotuksesta arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi

Työryhmän ehdotus Kohti kestävää arkkitehtuuria

Yleisiä kommentteja työryhmän ehdotuksesta

Oulun kaupunki pitää arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa hyvänä työkaluna nostaa esiin kuntatason työtä ja sen merkitystä laadukkaan ympäristön ja arkkitehtuurin synnyttämisessä. Oulussa laadittiin apoli ensimmäisten kaupunkien joukossa vuonna 2002 ja päivitetty Oulun arkkitehtuuriohjelma hyväksyttiin valtuustossa vuonna 2017.

Ehdotusta Kohti kestävää arkkitehtuuria Oulun kaupunki pitää laaja-alaisena ja hyviä toimenpiteitä sisältävänä.

Luku I Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus

Maankäytön ja kaupunkisuunnittelun merkitys on keskeinen osana hiilineutraaliutta tai – negatiivisuutta. Tämä voisi näkyä ohjelmassa vahvemmin: julkinen liikenteen, pyöräilyn ja kävelyn viihtyisät ympäristöt, täydennysrakentaminen, viherympäristöt ja -verkostot. Nämä tavoitteet eivät ole ristiriidattomia. Kasvavilla kaupunkiseuduilla kuten Oulussa joudutaan väistämättä kasvuun vastaamaan kaavoittamalla myös rakentamattomia alueita, ei pelkästään täydennysrakentamalla. Luonnon monimuotoisuus ja kaupunkialueen kaikkien metsäalueiden säilyttäminen ei siten voi olla määräävä kriteeri yhdyskuntarakenteen kehittämisessä, vaan eri näkökohdat tulee sovittaa yhteen ja luoda kokonaisuudesta kestävä.

Sivun 14 alussa puhutaan luonnon monimuotoisuudesta ja maisema-arkkitehtuurin roolista, siinä voisi nostaa esiin myös maankäytön suunnittelun roolin. Samoin voisiko resurssitehokkaan rakentamisen hierarkian (kaavio) lisäksi nostaa esiin resurssitehokkaan alueiden käytön suunnittelun?

Toimenpiteissä voisi myös näkyä laajemmin yhdyskunta- ja ympäristösuunnittelun näkökulma, esim. omana kohtanaan esim. lisäys toimenpiteen B viimeiseen pallukkaan. Samoin toimenpiteessä C puhutaan lähiympäristöstä, vaikuttavuus laajemmalla maankäytön suunnittelulla on kuitenkin merkittävä, esim. yleiskaavataso.

Luku II Yhdenvertaisuus ja osallisuus

Osallistumisen kehittäminen on erittäin tärkeää kuntatasolla painotuksen siirtyessä täydennysrakentamiseen. Osallistumismahdollisuuksien tarjoamisen lisäksi (toimenpide A) tulisi huolehtia siitä, että näkökulmia saadaan esiin laaja-alaisesti - ei vain vastustavia mielipiteitä (ns. nimby –ilmiö).

Toimenpiteen B toiseen pallukkaan Oulun kaupunki näkee tärkeäksi nostaa kunnat esiin paikallisten ohjelmien laatimisessa. Kunta kuitenkin toteuttaa laaja-alaisesti arkkitehtuurin edistämistä maankäytön suunnittelulla, uudis- ja korjausrakentamisen tilaajana jne.

Esteettömyyden ja saavutettavuuden näkökulmat ovat erittäin tärkeitä ja niiden korostaminen toimenpiteenä on hyvä asia.

Luku III Talous ja kansainvälisyys

Digitalisaatio on itsestään selvä kehityssuunta ja nostettu esiin myös maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa (s. 23 ja toimenpide D viimeinen pallukka). On huomattava, että kunnissa se edellyttää kuitenkin koulutusta, riittäviä resursseja sekä riittävän pitkiä siirtymäaikoja.

Toimenpiteessä B voitaisiin osallisiin nostaa ensimmäisessä pallukassa kunnat. Kunnat ja kaupungit ovat olennaisessa roolissa arkkitehtuurin hankkijoina niin maankäytön suunnittelun kuin myös uudis- ja korjausrakentamisen osalta. Samoin arkkitehtuurikilpailujen tilaajina (B toinen pallukka).

Arkkitehtuurimatkailun esiin nostamista Oulun kaupunki pitää erittäin hyvänä. Tärkeää on arkkitehtien osaaminen ei vain matkailukohteiden suunnittelussa, vaan myös niiden viestinnän suunnittelussa yhdessä esim. matkailutoimijoiden tai elinkeinotoimen kanssa.

Elinkeinotoimi sekä yritysten tonttitarjonnan ja palvelujen sijoittaminen suotuisasti kestävät liikennemuodot huomioiden on keskeinen kunnan tehtävä. Myös yritys- ja palvelutoimintojen alueilla laadukas ympäristö ja arkkitehtuuri on hyvä nostaa esiin vetovoimatekijöinä.

Luku IV Merkitys ja identiteetti

Toimenpiteessä A (ensimmäinen pallukka) mainitaan vain valtion kiinteistöomaisuus. Kuitenkin kunnilla ja kaupungeilla on erittäin suuri julkisten ja palvelurakennusten kiinteistömassa.

Luku V Koulutus ja tutkimus

Tavoitetilatekstissä (s. 34) soisi mainittavan myös maankäytön suunnittelun kestävän suunnittelun ja rakentamisen lisäksi keskeisenä koulutuksen lähtökohtana.

Olisiko hyvä mainita myös maisema-arkkitehdit tavoitetilatekstissä ja esim. toimenpiteessä C? Pohjoisen Suomen näkökulmasta maisema-arkkitehtejä voisi kouluttaa enemmän, jotta tekijöitä riittäisi pohjoiseenkin.

Toimenpide E on erittäin tärkeä. Voisiko siinä nostaa esiin myös maankäyttöä ja kaavoituksen prosessien ymmärtämistä? Arkkitehtuurin estetiikan lisäksi kaikkien kansalaisten soisi ymmärtävän myös arkkitehtuurin toiminnallisuutta, mikä korostuu esim. oman asunnon ostossa tai kodin rakennuttamisessa, jotka ovat usein niitä elämän suurimpia hankintoja.

Paajanen Paula
Oulun kaupunki - Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut